

Sri Surya Shatakam

॥ sūryaśatakam ॥
mahākaviśrīmayūrapraṇītam

॥ śrī gaṇēśāya namaḥ ॥

jambhārātībhakumbhōdbhavamiva dadhataḥ sāndrasindūrarēṇuṃ
raktāḥ siktā ivaughai rudayagiritaṭīdhātu dhārādravasya ।
āyāntyā tulyakālaṃ kamalavanaruchēvāruṇā vō vibhūtyai
bhūyāsur bhāsayantō bhuvana mabhinavā bhānavō bhānavīyāḥ
॥ 1 ॥

bhakti prahvāya dātum mukula puṭakuṭīkōṭara krōḍalīnām
lakṣmī mākraṣṭukāmā iva kamalavanōd ghāṭanaṃ kurvatē yē ।
kālākā rāndhakārā nana patita jagat sādhasa dhvaṃsa kalyāḥ
kalyāṇaṃ vaḥ kriyāsuḥ kisalaya ruchayastē karā bhāskarasya ॥ 2
॥

garbhēṣ vambhōruhāṇām śikhari ṣu cha śītā grēṣu tulyaṃ
patantaḥ
prārambhē vāsarasya vyuparatisamayē chaikarūpās tathaiva ।
niṣparyāyaṃ pravṛttās tribhuvana bhavana prāṅgaṇē pāntu
yuṣmān
ūṣmāṇaṃ santa tādharma śramaja miva bhṛśaṃ bibhratō
bradhnepādāḥ ॥ 3 ॥

prabhraśyat yuttarīya tviṣi tamasi samud vīkṣya vītāvṛtīnprāk
jantūṃs tantūn yathā yā natanu vitanutē tigmarōchir marīchīn |
tē sāndrībhūya sadyaḥ krama viśada daśā śādaśālī viśālaṃ
śaśvat sampādayantō'm bara mamalamalaṃ maṅgalaṃ vō
diśantu || 4 ||

nyakkurvannōṣa dhīśē muṣita ruchi śuchē vauṣadhīḥ prōṣitābhā
bhāsvadgrāvōd gatēna prathamamiva kṛtābh yudgatiḥ pāvakēna |
pakṣachChēda vraṇāsṛksruta iva dṛṣadō darśayanprātaradrēh
ātāmraśtīvra bhānō ranabhi matanudē stād gabhast yudgamō vaḥ
|| 5 ||

śīrṇa ghrāṇāṅghri pāṇīn vraṇibhi rapaghanair ghargharā vyakta
ghōṣān
dīrghā ghrātāna ghaughai punarapi ghaṭayat yēka ullāghayan yaḥ
|
gharmāṃśōstasya vō'ntar dviguṇa ghana ghrṇā nighna nirvighna
vṛttēh
dattārgḥaḥ siddha saṅghair vidadhatu ghrṇayaḥ śīghra maṃhō
vighātam || 6 ||

bibhrāṇā vāmanatvaṃ prathama matha tathai vāṃśavaḥ
prāṃśavō vaḥ
krāntākā śāntarālās tadanu daśadiśaḥ pūrayantas tatō'pi |
dhvāntā dāchChidya dēva dviṣa iva balitō viśvamāś vaśnuvānāḥ

kṛchChrāṇ yuchChrāya hēlō pahasita harayō hāridaśvā harantu ||

7 ||

udgāḍhē nāruṇimnā vidadhati bahulaṃ yē'ruṇasyā ruṇatvaṃ
mūrdhōd dhūtau khalīna kṣata rudhira ruchō yē rathās vānanēṣu

|

śailānāṃ śēkharatvaṃ śrita śikhariśikhās tanvatē yē diśantu
prēṅkhantaḥ khē kharāṃśōḥ khachita dinamukhās tē mayūkhāḥ
sukhaṃ vaḥ || 8 ||

dattānandāḥ prajānāṃ samuchita samaya kṛṣṭa sṛṣṭaiḥ payōbhiḥ
pūrvāhṇē viprakīrṇā diśi diśi viramat yahni saṃhāra bhājaḥ |
dīptāṃśōr dīrgha duḥkha Prabhava bhavabhayō danva duttāranā
vaḥ

gāvō vaḥ pāvanānāṃ para maparimitāṃ prīti mutpādayantu || 9 ||

bandha dhvaṃ saika hētum śirasi natirasā baddha
sandhyāñjalīnāṃ

lōkānāṃ yē prabōdhaṃ vidadhati vipulāṃ bhōjakhaṇḍāśa yēva |
yuṣmākaṃ tē svachitta prathita pṛthutara prārthanā kalpavṛkṣāḥ
kalpantāṃ nirvikalpaṃ dinakara kiraṇāḥ kētavaḥ kalmaṣasya || 10

||

dhārā rāyō dhanāyā padi sapadi karā lamba bhūtāḥ prapātē
tattvālōkaika dīpās tridaśa patipura prasthitau vīthya ēva |

nirvāṇōd yōgi yōgi pragamanijatanu dvāri vētrāyamāṇāḥ
trāyantāṃ tīvrabhānōr divasa mukhasukhā raśmayāḥ
kalmaṣādvaḥ || 11 ||

prāchi prāgā charantyō' natichira machalē chāruchūḍāmaṇitvaṃ
muñchantyō rōchanāmbhaḥ prachuramiva diśā muchchakais
charchanāya |
chāṭūtkais chakranāmnāṃ chaturama vichalair lōchanai
rarchyamānā
chēṣṭantāṃ chintitānā muchita macharamās chaṇḍarōchī ruchō
vaḥ || 12 ||

ēkaṃ jyōtirdṛsau dvē trijagati gaditān yabja jāsyais chaturbhih
bhūtānāṃ pañchamaṃ yān yala mṛtuṣu tathā ṣaṭsu nānā vidhāni
|
yuṣmākaṃ tāni sapta tridaśa muni nutān yaṣṭa dig bhāñji bhānōh
yānti prāhṇē navatvaṃ daśa dadhatu śivaṃ dīdhitīnāṃ śatāni ||
13 ||

āvṛtti bhrānta viśvāḥ śrama miva dadhataḥ śōṣiṇaḥ svōṣmaṇēva
grīṣmē dāvāgni taptā iva rasa masakṛdyē dharitryā dhayanti |
tē prāvṛṣyāṭta pānā tiśaya ruja ivōdvānta tōyā himartau
mārtaṇḍasyā prachaṇḍās chira maśubha bhidē' bhīṣavō vō
bhavantu || 14 ||

tanvānā digvadhūnāṃ samadhika madhurālōka ramyāma
vasthām

āruḍha prauḍhilēśōt kalitakapilimā laṅkṛtiḥ kēvalaiva ।

ujjṛmbhām bhōja nētra dyutini dinamukhē kimchi dudbhidyamānā
śmaśru śrēṇīva bhāsām diśatu daśa śatī śarma gharma tviṣō vaḥ
॥ 15 ॥

maulīndōr maiṣa mōṣīd dyuti miti vṛṣabhāṅkēna yaḥ śaṅkinēva
pratyagrōd ghāṭitāmbhō ruha kuhara guhā susthitē nēva dhātrā ।
kṛṣṇēna dhvānta kṛṣṇa svatanu paribhava trasnūnēva stutō'laṃ
trāṇāya stat tanīyānapi timiraripōḥ sa tviṣā mudgamō vaḥ ॥ 16 ॥

vistīrṇaṃ vyōma dīrghāḥ sapadi daśa diśō vyasta vėlāmbha
sō'bdhīn

kurvadbhir dṛśya nānā naga nagaranagā bhōga pṛthvīm cha
pṛthvīm ।

padminyuchChvāsyatē yairuṣasi jagadapi dhvaṃsa yitvā
tamisrām

usrā visraṃsayantu druta manabhi mataṃ tē sahasra tviṣō vaḥ ॥
17 ॥

asta vyaś tatva śūnyō nija ruchiraniśā naśvaraḥ kartumīśah
viśvaṃ vēśmēva dīpaḥ pratihata timiraṃ yaḥ pradēśas thitō'pi ।
dikkālā pēkṣa yāsau tribhuvana matatas tigma bhānōr
navākhyāṃ

yātaḥ śātakra tavyāṃ diśi diśatu śivaṃ sō'rchiṣāmudgamō vaḥ ॥
18 ॥

māgān mlāniṃ mṛṇālī mṛduriti dayayē vāpraviṣṭō'hi lōkaṃ
lōkālōkasya pārśvaṃ pratapati na paraṃ yasta dākhyārtha mēva

|

ūrdhvaṃ brahmāṇḍa khaṇḍa sphuṭana bhaya parityakta dairghyō
dyusīmni

svēChāvaś yāvakāśā vadhi ravatu sa vas tāpanō rōchi rōghaḥ ||

19 ||

aśyāmaḥ kāla ēkō na bhavati bhuvanāntō'pi vītē'ndhakārē
sadyaḥ prālēya pādō na vilaya machalaś chandramā apyupaiti |

bandhaḥ siddhāñjalīnāṃ na hi kumudavanas yāpi yatrōjjihānē
tatprātaḥ prēkṣaṇīyaṃ diśatu dinapatēr dhāma kāmādhikaṃ vaḥ

|| 20 ||

yatkāntiṃ paṅkajānāṃ na harati kurutē pratyū tādhikeya ramyāṃ
nō dhattē tārakābhāṃ tirayati nitarā māśu yan nityamēva |

kartuṃ nālaṃ nimēṣaṃ divasa mapi paraṃ yatta dēkaṃ trilōkyāḥ
chakṣuḥ sāmānya chakṣur visadṛśa maghabhid bhāsvatastān

mahō vaḥ || 21 ||

kṣmāṃ kṣēpīyaḥ kṣapāmbhaḥ śīsira tarajala sparśatarṣādṛ tēva
drāgāśā nētumāśā dvirada karasaraḥ puṣkarāṇīva bōdham |

prātaḥ prōllaṅghya viṣṇōḥ padamapi ghrṇayē vātivēgād davīyah
yuddāma dyōta mānā dahatu dinapatēr durnimittam dyutirvaḥ ||

22 ||

nō kalpāpāya vāyō radaya rayadalat kṣmādharas yāpi gamyā
gāḍhōd gīrṇōjjvalaśrī rahani na rahitā nō tamaḥ kajjalēna |
prāptōtpattiḥ pataṅgān na puna rupagatā mōṣa muṣṇat viṣō vah
vartiḥ saivānya rūpā sukhayatu Nikhila dvīpadīpasya dīptiḥ || 23 ||

niḥśēṣāśāvapūra pravaṇa guruguṇa ślāghanīya svarūpā
paryāptaṁ nōdayādaḥ dinagama samayōpaplavē' pyunnataiva |
atyantaṁ yāna bhijñā kṣaṇa mapi tamasā sāka mēkatra vastuṁ
bradhnasyēddhā ruchir vō ruchī riva ruchitas yāptayē vastu nōstu
|| 24 ||

bibhrāṇaḥ śaktimāśu praśamita balavat tārakaurjitya gurvīm
kurvāṇō līlayādhaḥ śikhinamapi lasach chandrakāntāva bhāsam |
ādadhyā dandhakārē ratimati śayinī māvahan vīkṣaṇānām
bālō lakṣmī mapārā mapara iva guhō' harpatē rātapō vaḥ || 25 ||

jyōtsnām śākarṣa pāṇḍudyuti timira maṣī śēṣa kalmāṣamīṣat
jṛmbhōd bhūtēna piṅgaṁ sarasija rajasā sandhyayā śōṇa śōchiḥ |
prātaḥ prārambha kālē sakalamapi jagach chitra munmīlayantī
kāntis tīkṣṇa tviṣō'kṣṇām mudamupanayatāt tūli kēvātulām vaḥ ||
26 ||

āyāntī kiṁ sumērōḥ saraṇira ruṇitā pādmārāgaiḥ parāgaiḥ
āhōsvit svasya māhā rajana virachitā vaijayantī rathasya |

māñjiṣṭhī praṣṭha vāhāvali vidhuta śiraś chāmarālī nu lōkaiḥ
āśaṅkyā lōkitaivaṃ savitu raghanudē stat prabhāta prabhā vaḥ ||

27 ||

dhvānta dhvaṃsaṃ vidhattē na tapati ruchiman nātirūpaṃ
vyanakti
nyaktvaṃ nītvāpi naktaṃ na vitara titarāṃ tāvadahnas tviṣaṃ yaḥ
|

sa prātarmā viraṃsī dasakala paṭimā pūrayan yuṣma dāśām
āśākāśāvakāśā vatarāṇa taruṇa prakramō'rka prakāśaḥ || 28 ||

tīvraṃ nirvāṇa hētur yadapi cha vipulaṃ yat prakarṣēṇa chāṇu
pratyakṣaṃ yat parōkṣaṃ yadiha yadaparaṃ naśvaraṃ śāśvataṃ
cha |

yat sarvasya prasiddhaṃ jagati katipayē yōginō yad vidanti
jyōtis tad dviprakāraṃ savitu ravatu vō bāhya mābhyantaraṃ cha
|| 29 ||

ratnānāṃ maṇḍanāya prabhavati niyatōd dēśa labdhāva kāśaṃ
vahnēr dārvādi dagdhuṃ nijajaḍimatayā kartum ānanda mindōḥ |
yachcha trailōkya bhūṣā vidhiragha dahanam hlādi vṛṣṭyāśu
tadvah

bāhulyōt pādya kāryā dhikatara mavatā deka mēvārka tējaḥ || 30
||

mīlach chakṣur vijihma śruti jaḍa rasanam nighnita ghrāṇa vṛtti
svavyā pārākṣa matvak parimuṣitamanaḥ śvāsa mātṛava śēṣam ।
visras tāṅgam patitvā svapa dapaharatā daśriyam vō'rka janmā
kālavyalāvalīḍham jagadagada ivōt thāpayan prāk pratāpaḥ ॥ 31
॥

niḥśēṣam naiśamambhaḥ prasabha mapanudan naśrulē śānukāri
stōka stōkāpa nītā ruṇaruchirachirā dasta dōṣānu ṣaṅgaḥ ।
dātā dṛṣṭim prasannām tribhuvana nayanasya yāśu yuṣmad
viruddham
vadhyād bradhnasya siddhāñjana vidhiraparaḥ prāktanō'rchiḥ
prachāraḥ ॥ 32 ॥

bhūtvā jambhasya bhēttuḥ kakubhi paribhavā rambhabhūḥ
śubhrabhānōḥ
bibhrāṇā babhrubhāvaḥ prasabham abhinavām bhōja jṛmbhā
pragalbhā ।
bhūṣā bhūyiṣṭha śōbhā tribhuvana bhavanas yāsyā vaibhākārī
prāg
vibhrānti bhrājamānā vibhavatu vibhavōd bhūtayē sā vibhā vaḥ ॥
33 ॥

saṃsaktam sikta mūlā dabhinava bhuvanō dyāna kautūha linyā
yāminyā kanya yēvā mṛtakara kalaśā varjitēnā mṛtēna ।
arkālōkaḥ kriyādvō mudamudaya śiraś chakravālāla vālāt

udyan bāla pravāla pratimaruchirahaḥ pādapaprāk prarōhaḥ || 34

||

bhinnaṃ bhāsā ruṇasya kvachi dabhinavayā vidrumāṇāṃ tviṣēva
tvaṅgan nakṣatra ratna dyuti nikara karā lāntarālaṃ kvachichcha

|

nāntar niḥśēṣa kṛṣṇa śriya mudadhi miva dhvāntarāśiṃ pibanstāt
aurvaḥ pūrvō'pya pūrvō'gni riva bhavadagha pluṣṭayē'rkāva
bhāsaḥ || 35 ||

gandharvair gadya padya vyati karita vachō hṛdya
mātōdyavādyaih

ādyairyō nāra dādyair munibhi rabhinutō vēdavēdyair vibhidya |
āsādyāpadyatē yaṃ punarapi cha jagad yauvanaṃ sadya udyan
uddyōtō dyōti tadyaur dyatu divasa kṛtō' sāva vadyāni vō'dya || 36

||

āvānaiś chandrakāntaiś chyuta timiratayā tānavāt tārakāṇāṃ
ēṇāṅkālōka lōpā dupahatamahasā mōṣadhīnāṃ layēna |
ārādut prēkṣyamāṇā kṣaṇamudaya taṭān tarhitasyāhi māṃsōh
ābhā prābhātikī vō'vatu na tu nitarāṃ tāvadāvir bhavantī || 37 ||

sānau sā naudayē nā ruṇita dalapunar yauvanānāṃ vanānāṃ
ālīmālīḍha pūrvā parihṛta kuharō pānta nimnā tanimnā |

bhā vō' bhāvōpa śāntiṃ diśatu dinapatēr bhāsamānā samānā-
rājī rājīvarēṇōḥ sama samayamudē tīva yasyā vayasyā || 38 ||

ujjṛmbhām bhōruhāṇām prabhavati payasām yā śriyē nōṣṇatāyai
puṣṇā tyālōka mātram na tu diśati dṛśām dṛśyamānā vidhātam |
pūrvādrē rēva pūrvaṃ divamanu cha punaḥ pāvanī diṇmukhānām
ēnāṃsyainī vibhāsau nudatu nutipadai kāspadam prāktanī vaḥ ||
39 ||

vāchām vāchaspatērap yachalabhi duchitāchārya kāṇām
prapañchaih
vairāñchānām tathōchchā ritachaturṛchām chānanānām
chaturṇām |

uchyētārchāsu vāchya chyuti śuchicharitam yasya nōchchair
vivichya
prāchyaṃ varchaś chakāsach chiramupachinutāt tasya
chaṇḍārchīṣō vaḥ || 40 ||

mūrdhnyadrēr dhatu ragas taruṣu kisalayō vidru maughāḥ
samudrē

diṇmā taṅgōtta māṅgēṣ vabhinava nihitaḥ sāndra sindūrarēṇuḥ |
sīmni vyōmnaścha hēmnaḥ suraśikharibhuvō jāyatē yaḥ prakāśaḥ
śōṇimnāsau kharāṃśō ruṣasi diśatu vaḥ śarma śōbhaika dēśaḥ ||

41 ||

astādrī śōtta māṅgē śritaśaśini tamaḥ kālakūṭē nipītē
yāti vyaktiṃ purastā daruṇa kisalayē pratyusāḥ pārijātē |
udyan tyārakta pītām baraviśada tarōd vīkṣitā tīkṣṇabhānōh
lakṣmīr lakṣmīri vāstu sphuṭa kamala puṭā pāśrayā śrēyasē vaḥ ||

42 ||

nōdanvāñ janmabhūmir na tadudara bhuvō bāndhavāḥ
kaustubhādyā
yasyāḥ padmaṃ na pāṇau na cha narakaripū raḥsthalī
vāsavēśma |
tējōrūpā paraiva triṣu bhuvana talēṣvādadhānā vyavasthām
sā śrīḥ śrēyāṃsi diśyā daśīsira mahasō maṇḍalāgrōd gatā vaḥ ||

43 ||

|| iti dyutivarṇanam || var tējōvarṇanam

|| atha aśvavarṇanam ||

rakṣan tvakṣuṇṇa hēmō palapaṭalamalaṃ lāghavā dut patantaḥ
pātaṅgāḥ paṅgva vajñā jita pavana javā vājinas tē jaganti |
yēṣāṃ vītānya chihnōn nayamapi vahatām mārگا mākhyaṭi
mērāu
udyan nuddāma dīptir dyumaṇi maṇisilā vēdikā jāta vēdāḥ || 44 ||

pluṣṭāḥ prṣṭhēṃ'su pātai rati nikaṭatayā datta dāhāti rēkaiḥ
ēkāhākrānta kṛtsna tridi vapatha prṭhu śvāsa śōṣāḥ śramēṇa |

tīvrō danyās tvarantā mahita vihatayē saptayaḥ saptasaptēh
abhyāśākāśa gaṅgā jala sarala gala vāñnatā grānanā vaḥ || 45 ||

matvānyān pārśva tō'śvān sphaṭika taṭa dṛṣad dṛṣṭa dēhā dravantī
vyastē' hanyasta sandhyē yamiti mṛdupadā padmarāgō palēṣu |
sādrś yādrś yamūrtir marakata kaṭakē kliṣṭa sūtā sumērō-
rmūrdhanyāvr̥tti labdha dhruva gatravatu bradhna vāhāvalir vaḥ ||
46 ||

hēlālōlaṃ vahantī viṣadhara damanas yāgrajēnāva kṛṣṭā
svarvāhinyāḥ sudūraṃ janita javajayā syandanasya syadēna |
nirvyājaṃ tāyamānē haritimani nijē sphīta phēnāhitaśrīh
aśrēyāṃs yaśvapañktiḥ śamayatu yamunē vāparā tāpanī vaḥ ||
47 ||

mārgōpāntē sumērōr nuvati kṛtanatau nākadhāmnāṃ nikāyē
vīkṣya vr̥ḍā natānāṃ prati kuhara mukhaṃ kinnarīṇāṃ mukhāni |
sūtē' sūyatya pīṣaj jaḍagati vahatāṃ kandharārdhair valadbhi
vāhānāṃ vyasya tādvaḥ sama masamaharēr hēṣitaṃ kalmaṣāṇi
|| 48 ||

dhunvantō nīradālīr nijaruchi haritāḥ pārśvayōḥ pakṣatulyāḥ
tālūttānaiḥ khalīnaiḥ khachita mukharuchaś chyōtatā lōhitēna |
uḍḍīyēva vrajantō viyati gativaśā darka vāhāḥ kriyāsuḥ

kṣēmaṃ hēmādri hr̥dya druma śikhara śiraḥ śrēṇi śākhā śukā vaḥ
॥ 49 ॥

॥ ityaśvavarṇanam ॥

॥ atha aruṇavarṇanam ॥

prātaḥ śailāgra raṅgē rajani javanikā pāyasaṃlakṣya lakṣmīḥ
vikṣipyā pūrva puṣpāñjali muḍu nikaraṃ sutra dhārāya māṇaḥ ।
yāmēṣ vaṅkēṣ vivāhnaḥ kṛta ruchiṣu chaturṣ vēva jāta pratiṣṭhām
avyāt prastāva yanvō jaga daṭana mahā nāṭikāṃ sūrya sūtaḥ ॥ 50
॥

ākṛāntyā vāhyamānaṃ paśumiva hariṇā vāhakō' gryō harīṇām
bhrāmyantaṃ pakṣapātāj jagati samaruchiḥ sarvakarmaika sākṣī
।

śatruṃ nētra śrutīnā mavajayati vayō jyēṣṭha bhāvē samē'pi
sthāmnām dhāmnām nidhīyaḥ sa bhavadaghanudē nūtanaḥ stā
danūruḥ ॥ 51 ॥

dattārghair dūranamrair viyati vinayatō vīkṣitaḥ siddha sārthaiḥ
sānāthyam sārathirvaḥ sa daśa śataruchēḥ sātirēkaṃ karōtu ।
āpīya prātarēva pratata himapayaḥ syandinīrindu bhāsaḥ
yaḥ kāṣṭhā dīpanō'grē jaḍita iva bhr̥saṃ sēvatē prṣṭha tō'rkaṃ ॥
52 ॥

muñchan raśmīn dinādaṁ dinagama samayē saṁharaṁścha
svatantraḥ

tōtra prakhyāta vīryō' virata haripadā krānti baddhābhiyōgaḥ ।
kālot karṣāl laghutvaṁ prasabha madhipataṁ yōjayanyō dvijānāṁ
sēvāprītēna pūṣṇātma samaiva kṛtas trāyatāṁ sō'ruṇō vaḥ ॥ 53 ॥

śātaḥ śyāmā latāyāḥ paraśuriva tamō'raṇya vahnē rivārchīḥ
prāchyē vāgrē grahītum graha kumudavanaṁ prāgudastō'gra
hastaḥ ।

aikyaṁ bhindandyubhūmyōravadhīriva vidhātēva viśvaprabōdhē
vāhānāṁ vō vinētā vyapanayatu vipaṇ nāma dhāmādhīpasya ॥

54 ॥

paurastyas tōyadartōḥ pavana iva patat pāvakasyēva dhūmō
viśvasyē vādi sargaḥ praṇava iva paraṁ pāvanō vēdarāśēḥ
sandhyā nṛtyōtsa vēchChō riva madana ripōr nandināndī ninādaḥ
saurasyāgrē sukhaṁvō vitaratu vinatā nandanaḥ syandanasya ॥

55 ॥

paryāptaṁ tapta chāmīkara kaṭakataṭē śliṣṭa śītē tarāṁśāu
āsīdat syanda nāśvā nukṛti marakatē padmarāgāya māṇaḥ ।
yaḥ sōtkarṣāṁ vibhūṣāṁ kuruta iva kulakṣmābhṛ dīśasya mērōḥ
ēnāṁ syahnāya dūraṁ gamayatu sa guruḥ kādravēya dviṣō vaḥ

॥ 56 ॥

nītvāśvān sapta kakṣā iva niyama vaśaṃ vētra kalpa pratōdah
tūrṇaṃ dhvāntasya rāśā vitarajana ivōt-sāritē dūrabhāji ।
pūrvam praṣṭhō rathasya kṣitibhṛda dhipatīn darśayaṃs trāyatām
vah
trailōkyāsthāna dānō dyata divasapatēḥ prākpratīhāra pālaḥ ॥ 57
॥

vajriṅjātaṃ vikāśī kṣaṇa kamala vanaṃ bhāsi nābhāsi vahnē!
tātaṃ natvāśva pārśvān naya yama! mahiṣaṃ rākṣasā vīkṣitāḥ
stha ।
saptīn siñcha prachētaḥ! pavana! bhaja javaṃ vitta pāvēditas
tvam
vandē śarvēti jalpan pratidiśa madhipān pātu pūṣṇō' graṇīrvah ॥
58 ॥

pāśā nāśānta pālā daruṇa varuṇatō mā grahīḥ pragra hārthaṃ
trṣṇāṃ kṛṣṇasya chakrē jahihi nahi rathō yāti mē naika chakraḥ ।
yōktuṃ yugyaṃ kimuchchaiḥ śravasa mabhilaṣas yaṣṭamaṃ
vṛtraśatrōh
tyaktān yāpēkṣa viśvō pakṛti riva raviḥ śāsti yaṃ sō'vatādvah ॥ 59
॥

nō mūrchaChāch ChinnavāñChaḥ śrama vivaśa vapur naiva
nāpyāsyā śōṣī

pānthaḥ pathyē tarāṇi kṣapayatu bhavatāṃ bhāsvatō'grēsaraḥ
saḥ ।

yaḥ saṃśritya trilōkīm aṭati paṭutarais tāpyamānō mayūkhaiḥ
ārādārāma lēkhā miva harita maṇi śyāmalā maśva pañktim ॥ 60
॥

sīdantō'ntar nimajjaj jaḍakhura musalāḥ saikatē nāka nadyāḥ
skandantaḥ kandarālīḥ kanakaśikhariṇō mēkhalāsu skhalantaḥ ।
dūraṃ dūrvāstha lōtkā marakata dṛṣadi sthāsnavō yanna yātāḥ
pūṣṇō'śvāḥ pūrayaṃstais tadavatu javanair huñkṛtē nāgragō vaḥ
॥ 61 ॥

॥ ityarūṇavarṇanam ॥ var sūtavarṇanam

॥ atha rathavarṇanam ॥

pīnōraḥ prēri tābhraiś chara makhurapuṭāgra sthitaiḥ prāta radrāu
ādīr ghāṅgai rudastō haribhirapagatāsaṅga niḥśabda chakraḥ ।
uttānānūru mūrdhā vanati haṭhabhavad vipratīpa praṇāmaḥ
prāhṇē śrēyō vidhattāṃ savitu ravataran vyōmavīthīm rathō vaḥ ॥
62 ॥

dhvāntaughadhvaṃsa dīkṣā vidhipaṭu vahatā prāk sahasraṃ
karāṇā

maryamṇā yō garimṇaḥ pada matula mupānīyatā dhyāsanēna ।
sa śrāntānāṃ nitāntaṃ bharamiva marutā makṣamāṇāṃ

visōḍhum
skandhāt skandham vrajanvō vṛjina vijitayē bhāsvataḥ
syandanō'stu || 63 ||

yōktrī bhūtān yugasya grasitu miva purō danda śūkān dadhānah
vēdhā vyastām buvāhā vali vihita bṛhat pakṣa vikṣēpa śōbhaḥ |
sāvitrah syandanō'sau niratiśaya raya prīṇi tāmūrurēnah-
kṣēpīyō vō garutmā niva haratu harīchChā vidhēya prachārah ||
64 ||

ēkāhēnaiva dīrghām tribhuvana padavīm laṅghayan yō laghiṣṭhaḥ
prṣṭhē mērōr garīyān dalita maṇidrṣat tvimṣi piṁṣaṇ śīrāṁsi |
sarvasyai vōpariṣṭā datha cha punaradhastādi vāstādri mūrndhi
bradhna yāvyātsa ēvaṁ duradhigama parispondanaḥ syandanō
vaḥ || 65 ||

dhūrdhvastāgrya grahāṇi dhvaja paṭa pavanāndōli tēndūni dūraṁ
rāhau grāsābhi lāṣād anusarati punar datta chakravyathāni |
śrāntāśva śvāsa hēlā dhuta vibudha dhunī nirjharām bhāṁsi
bhadraṁ
dēyāsurvō davīyō divi divasapatēḥ syandana prasthitāni || 66 ||

akṣē rakṣām nibadhya pratisara valayair yōjayantyō yugāgraṁ
dhūḥstambhē dagdhadhūpāḥ prahita sumanasō gōcharē
kūbarasya |

charchāś chakrē charantyō malayaja payasā siddhavadhvas
trisandhyaṃ
vandantē yaṃ dyumārgē sa nudatu duritān yaṃśumat syandanō
vaḥ || 67 ||

utkīrṇa svarṇa rēṇu druta khura dalitā pārśvayōḥ śaśva daśvaih
aśrānta bhrānta chakra krama nikhila milan nēmi nimnā bharēṇa |
mērōr mūrdhan yaghaṃ vō vighaṭayatu rave rēkavīthī rathasya
svōṣmō daktāmbu rikta prakāṭita pulinōd dhūsarā swardhunīva ||
68 ||

nantuṃ nākāla yānā manīśa manuyatāṃ paddhatiḥ pañktirēva
kṣōdō nakṣatra rāśē radaya raya milach chakra piṣṭasya dhūliḥ |
hēṣahrādō harīṇāṃ sura śikhariḍarīḥ pūrayan nēmi nādah
yasyāvyāt tīvrabhānōḥ sa divi bhuvi yathā vyakta chihnō rathō
vaḥ || 69 ||

niḥspandānāṃ vimānā vali vitata divāṃ dēva vṛndārakāṇāṃ
vṛndai rānanda sāndrōdyamamapi vahatāṃ vindatāṃ vandituṃ
nō |

mandākinyā mamandaḥ pulina bhṛti mṛdur mandarē mandi rābhē
mandārair maṇḍitāraṃ dadhadari dinakṛt syandanaḥ stānmudē
vaḥ || 70 ||

chakrī chakrāra pañktiṃ harirapi cha harīn dhūrjaṭir dhūr
dhvajāntān

akṣaṃ nakṣatr anāthō'ruṇamapi varuṇaḥ kūbarāgraṃ kubēraḥ |
raṃhaḥ saṅghaḥ surāṇāṃ jaga dupakṛtayē nitya yuktasya yasya
stauti prīti prasannō'nvaha mahimaruchēḥ sō'vatātsyandanō vaḥ
|| 71 ||

nētrāhīnēna mūlē vihita parikaraḥ siddha sādhyair marudbhiḥ
pādōpāntē stutō'laṃ balihari rabhasā karṣaṇā baddhavēgaḥ |
bhrāmyan vyōmāmbu rāśā vaśīśira kiraṇa syandanaḥ santataṃ
vō
diśyāl lakṣmī mapārā matulita mahimē vāparō manda rādriḥ || 72
||

|| iti rathavarṇanam ||

|| atha maṇḍalavarṇanam ||

yajjyāyō bīja mahnā mapahata timiraṃ chakṣuṣā mañjanaṃ yat
dvāraṃ yan mukti bhājāṃ yadakhila bhuvana jyōtiṣā mēka mōkaḥ
|
yadvṛṣṭ yambhōnidhānaṃ dharaṇi rasasudhā pāna pātraṃ
mahadyat
diśyā dīśasya bhāsāṃ tadadhīkala malaṃ maṅgalaṃ maṇḍalaṃ
vaḥ || 73 ||

vēlā vardhiṣṇu sindhōḥ paya iva khamivār dhōdga tāgyra grahōḍu
stōkōd bhinnasva chihna prasavamiva madhōrāsyā masyan
manāṃsi |

prātaḥ pūṣṇō' śubhāni praśamayatu śiraḥ śēkharī bhūta madrēḥ
paurastyas yōd gabhasti stimita tamatamaḥ khaṇḍanaṃ
maṇḍalaṃ vaḥ || 74 ||

pratyuptas tapta hēmōjjvala ruchi rachalaḥ padmarāgēṇa yēna
jyāyaḥ kiñjalka puñjō yadalikula śītē ramba rēndīvarasya |
kāla vyālasya chihnaṃ mahitatama mahō mūrndhi ratnaṃ
mahadyat
dīptāṃśōḥ prātaravyāt tada vikala jagan maṇḍanaṃ maṇḍalaṃ
vaḥ || 75 ||

kastrātā tārakāṇāṃ patati tanuravaśyāya bindurya thēnduh
vidrāṇā dr̥ksmarārē rurasī muraripōḥ kaustubhō nōd gabhastiḥ |
vahnēḥ sāpahna vēva dyuti rudayagatē yatra tan maṇḍalaṃ vaḥ
mārtaṇḍīyaṃ punītād divi bhuvī cha tamāṃ sīva mṛṣṇan mahāṃsi
|| 76 ||

yatprāchyāṃ prāk chakāsti prabhavati cha yataḥ prāchya
sāvujjihānāt
iddhaṃ madhyē yadahnō bhavati tataruchā yēna chōtpādyatē'haḥ
|
yat paryāyēṇa lōkā navati cha jagatāṃ jīvitāṃ yachcha tadvah
viśvānugrāhi viśvaṃ sṛjadapi cha ravēr maṇḍalaṃ muktayē'stu ||
77 ||

śuṣyant yūḍhānukārā makara vasatayō māravīṇām sthalīnām
yēnōt taptāḥ sphuṭantas taḍiti tilatulām yāntyagēndrā yugāntē ।
var chaṭṭi
tachchaṇḍāmśō rakāṇḍa tribhuvana dahanā śaṅkayā dhāma
kṛchChāt
saṁhr̥tyā lōkamātram pralaghu vidadhataḥ stānmudē maṇḍalam
vaḥ ॥ 78 ॥

udyad dyūdyāna vāpyām bahula tamatamaḥ paṅkapūram vidārya
prōdbhinnaḥ patra pārśvēṣ vavirala maruṇach Chāyayā
visphurantyā ।
kalyāṇāni kriyādvaḥ kamalamiva mahan maṇḍalam chaṇḍa
bhānōh
anvītam tṛpti hētō rasakṛ dalikulā kāriṇā rāhuṇā yat ॥ 79 ॥

chakṣur dakṣa dviṣō yan na tu dahati puraḥ pūrayat yēva kāmam
nāstaḥ juṣṭam marudbhir yadiha niyaminām yānapātram
bhavābdhau ।
yadvīta śrānti śasvad bhramadapi jagatām bhrānti mabhrānti
hanti
bradhnasyākhyād viruddha kriyamatha cha hitā dhāyi
tanmaṇḍalam vaḥ ॥ 80 ॥

॥ iti maṇḍalavarṇanam ॥

॥ atha sūryavarṇanam ।

siddhaiḥ siddhānta miśraṃ śritavidhi vibudhaiś chāraṇaiś chāṭu
garbhaṃ
gītyā gandharva mukhyair muhurahi patibhir yātu dhānair yatātma
|
sārthaṃ sādhyair munīndrair muditatama manō mōkṣibhiḥ
pakṣapātāt
prātaḥ prārabhya māṇa stuti ravatu ravir viśvavandyōdayō vaḥ ||
81 ||

bhāsā māsanna bhāvā dadhikatara paṭōś chakravālasya tāpāt
ChēdādachChinna gachChat turaga khurapuṭan yāsa niḥsaṅka
ṭaṅkaiḥ |
niḥsaṅga syandanāṅga bhramaṇa nikaṣaṇāt pātu vastri prakāraṃ
taptāṃśus tatparīkṣā para iva paritaḥ paryaṭan hāṭa kādrim || 82
||

nō śuṣkaṃ nāka nadyā vikasita kanakām bhōjayā bhrājitaṃ tu
pluṣṭā naivōpa bhōgyā bhavati bhr̥ṣataraṃ nandanō
dyānalakṣmīḥ |
nō śṛṅgāṇi drutāni drutamamaragirēḥ kāladhautāni dhautā-
nīddhaṃ dhāma dyumārgē mradayati dayayā yatra
sō'rkō'vatādvah || 83 ||
dhvāntasyaivāntahēturna bhavati malinaikātmanaḥ pāpmanō'pi
prākpādōpāntabhājāṃ janayati na paraṃ paṅkajānāṃ prabōdham
|

kartā niḥśrēyasānā mapī na tu khalu yaḥ kēvalaṃ vāsarāṇaṃ
sō'vyā dēkōdya mēchChā viḥita bahu bṛhad viśvakāryō'ryamā vaḥ
॥ 84 ॥

lōṭallōṣṭā vichēṣṭaḥ śrita śayana talō niḥsahī bhūta dēhaḥ
sandēhī prāṇitavyē sapadi daśa diśaḥ prēkṣamāṇō'ndha kārāḥ ।
niḥśvāsāyāsa niṣṭhaḥ parama paravaśō jāyatē jīvalōkaḥ
śōkēnē vānya lōkā nudaya kṛti gatē yatra sō'rkō'vatādvah ॥ 85 ॥

krāmanllōlō'pi lōkāns tadupa kṛtikṛtā vāśritaḥ sthairya kōṭiṃ
nṛṇāṃ drṣṭiṃ vijihmāṃ vidadha dapi karōt yanta ratyanta
bhadram ।
yas tāpasyāpi hētur bhavati niyaminā mēka nirvāṇadāyī
bhūyātsa prāgavasthā dhikatara pariṇā mōdayō'rkaḥ śriyē vaḥ ॥
86 ॥

vyāpannartur na kālō vyabhicharati phalaṃ nauṣadhīr vṛṣṭiriṣṭā
naiṣṭais tṛpyanti dēvā na hi vahati marun nirmalābhāni bhāni ।
āśāḥ śāntā na bhindan tyavadhi mudadhayō bibhrati kṣmābhṛtaḥ
kṣmāṃ
yasmimṣ trailōkya mēvaṃ na chalati tapati stātsa sūryaḥ śriyē
vaḥ ॥ 87 ॥

kailāsē kṛttivāsā viharati viraha trāsa dēhōḍha kāntaḥ
śrāntaḥ sētē mahāhā vadhijaladhi vinā Chadmanā padmanābhaḥ

I

yōgōdyō gaikatānō gamayati sakalam vāsaram svam
svayambhūh
bhūri trailōkyā chintābhṛti bhuvana vibhau yatra bhāsvānsa
vō'vyāt || 88 ||

ētaḍ yan maṇḍalam khē tapati dina kṛtas tā ṛchō'rchīmṣi yāni
dyōtantē tāni sāmān yayamapi puruṣō maṇḍalē'ṇur yajūṃṣi |
ēvaṃ yaṃ vēda vēda tritaya maya mayam vēda vēdī samagrah
vargaḥ svargāpavarga prakṛti ravikṛtiḥ sō'stu sūryaḥ śriyē vaḥ ||
89 ||

nākaukaḥ pratyanīka kṣatipaṭu mahasām vāsa vāgrēsaraṇām
sarvēṣām sādhu pātām jagadida maditē rātmajatvē samē'pi |
yēnādityābhidhānam niratiśaya guṇai rātmāni nyasta mastu
stutyas trailōkyā vandyais tridaśa munigaṇaiḥ sōm'śumān
śrēyasē vaḥ || 90 ||

bhūmiṃ dhāmnō' bhivrṣṭyā jagati jalamayīm pāvanīm
saṃsmṛtāvapi
aāgnēyīm dāha śaktyā muhurapi yajamānām yathā prārthitārthaiḥ
līnāmākāśa ēvāmṛta kara ghaṭitām dhvānta pakṣasya parvanee
ēvaṃ sūryō'ṣṭa bhēdām bhava iva bhavataḥ pātu
bibhratsvamūrtim || 91 ||

prākkālōn nidra padmākara parimala nāvir bhavatpāda śōbhah
bhaktyā tyaktōru khēdōd gati divi vinatā sūnunā nīyamānaḥ |
saptāś vāptā parāntān yadhika madharayan yō jaganti stutō'lam
dēvair dēvaḥ sa pāyā dapara iva murā rāti rahnām patirvaḥ || 92
||

yaḥ sraṣṭā'pām purastā dachala varasamabh yunnatēr hētu rēkah
lōkānām yastrayāṇām sthita upari param durvi laṅghyēna
dhāmnā |
sadyaḥ siddhyai prasanna dyuti śubha chaturā-śāmukhaḥ stād
vibhaktah
dvēdhā vēdhā ivāviṣ kṛta kamalaruchiḥ sō'rchiṣā mākarō vaḥ || 93
||

sādridyūrvī nadīśā diśati daśa diśō darśayan prāg dṛśō yaḥ
sādṛśyam dṛśyatē nō sadaśaśata dṛśi traidasē yasya dēsē |
dīptāṃsurvaḥ sa diśyā daśiva yuga daśā darśita dvādaśātmā
śam śāstyāśvāmścha yasyāśayavi datīśayād danda śūkāśa
nādyah || 94 ||

tīrthāni vyarthakāni hṛda nada sarasī nirjharāmbhōjinīnām
nōdanvantō nudanti pratibhaya maśubha śvabhra pātānu bandhi
|
āpō nākāpa gāyā api kaluṣa muṣō majjatām naiva yatra

trātum yātē'nya lōkān sa diśatu divasas yaika hēturhitam vaḥ || 95

||

ētat pātāla paṅka plutamiva tamasai vaika mudgāḍha māsīt
aprajñā tāpra tarkyaṃ niravagati tathā lakṣaṇaṃ supta mantaḥ |
yādr̥k sṛṣṭēḥ purastān niśi niśi sakalaṃ jāyatē tādṛ gēva
trailōkyaṃ yadvīyōgā davatu ravi rasau sarga tulyō dayō vaḥ || 96

||

dvīpē yō'stācha lō'smin bhavati khalu sa ē vāparat rōda yādr̥ih
yā yāmin yujjvalēndu dyuti riha divasō'nyatra tīvrātapah sā |
yadvaśyau dēśakālā viti niyamayatō nō tu yaṃ dēśakālāu
avyāt sasva prabhutvā hitabhuvana hitō hētu rahnā minō vaḥ ||

97 ||

vyagrai ragrya grahēndu grasana guru bharair nō samagrai
rudagraiḥ

pratyagrai rīṣadugrai rudaya giri gatō gōgaṇair gaurayan gām |
udgāḍhārchir vilīnā mara nagara naga grāva garbhāmi vāhnām
agrē śrēyō vidhattē glapayatu gahanaṃ sa graha grāmaṇīrvaḥ ||

98 ||

yōniḥ sāmṇāṃ vidhātā madhuripu rajitō dhūrjaṭiḥ śaṅkarō'sau
mr̥tyuḥ kālō'la kāyāḥ patirapi dhanadaḥ pāvakō jātavēdāḥ ।
itthaṃ sañjñā ḍavitthā divada mr̥tabhujāṃ yā yadr̥chChā pravṛttāḥ
tāsāmēkō'bhi dhēyas tadanu guṇaguṇair yaḥ sa sūryō'va tādvaḥ
॥ 99 ॥

dēvaḥ kiṃ bāndhavaḥ syāt priya suhr̥dathavā"chārya
āhōsvidaryah
rakṣā chakṣurnu dīpō gururuta janakō jīvitam̐ bījamōjaḥ ।
ēvaṃ nirṇīyatē yaḥ ka iva na jagatāṃ sarvathā sarvadā'sau
sarvākārōpakārī diśatu daśa śatā bhīṣu rabhyarthitam̐ vaḥ ॥ 100
॥

ślōkā lōkasya bhūtyai śatamiti rachitāḥ śrīmayūrēṇa bhaktyā
yuktaś chaitānpaṭhēdyaḥ sakṛdapi puruṣaḥ sarva pāpair vimuktaḥ
।
ārōgyaṃ satkavitvam̐ matimatulabalaṃ kānti māyuh̐prakarṣam̐
vidyā maiśvarya marthaṃ sutamapi labhatē sō'tra sūrya prasādāt
॥ 101 ॥

iti śrīmayūrakavipraṇītam̐ sūryaśatakam̐ samāptam ।